

Orientmattsällskapet Pazyryk

Verksamhetsberättelse över det 34:e verksamhetsåret 1/1 - 31/12 2019.

Följande programpunkter har genomförts

Galleri Nordostpassagen den 7 februari

Drygt ett dussin medlemmar besökte Uuve Snidares utställning. Uuve berättade om sin utbildning på Konstfack och examensarbetet med ryor. Därefter följde en period i Tunisien; planerad till ett par månader, men varade i fyra år. Där utbildade hon unga vävare. Efter hemkomsten till Sverige fick hon arbete som fackredaktör i bl. a. tidningen Vi, men efter sin pensionering tog hon åter upp ryavävningen. I utställningen visades många fascinerande skapelser i ryateknik, I flera fall har okonventionella material kommit till användning som visar hur användbar tekniken är för konstnärlig formgivning. Uuve önskas lycka till i sitt fortsatta arbete med textilier.

Traditioner i ceremoni, kultur och textil hos folken kring Stilla Havet: Anderna, Från Paracas gravfält till nutid den 20 februari

Ett trettiotal medlemmar kom till Södergården för att lyssna till Désirée Koslin där hon berättade och visade bilder om Andernas högtstående textilkultur som har spårats till tredje årtusendet f Kr. Många föremål har bevarats i gravar längs Stilla Havets ökenliknande sandstränder. Textilier, gjorda av bomull, och fibrer från lama och alpaca, spelade en viktig roll i de andinska samhällenas ritualer. För vissa utvalda personer var tillverkning av dräkt och textilier ett religiöst kall; uppenbarligen tävlade man om att framställa varierande strukturer och tekniker. De uråldriga vävteknikerna är fortfarande i bruk bland Quechua och Aymara talare, och nutida konstnärer har inspireras av de andinska mästarna.

En kväll i sällskap med Carl-Göran Ekerwald. Om sufismen och den klassiska persiska diktningen den 13 mars

Närmare trettio medlemmar samlades på Södergården för att lyssna till Carl-Göran Ekerwald när han talade om Rumi och den klassiska persiska diktningen. Inledningsvis berättade han om Erik Hermelin, den svenska översättaren av Rumis verk, och dennes turbulenta liv. Därefter fortsatte Ekerwald sin presentation av Rumi och återgav flera, ibland ekivoka, historier som han diktat om. Precis som diktaren var öppen för infall, avstickare och biberättelser förde Ekerwald oss genom några av Rumis skrönor. Vi fick även ta del av ljuv persisk musik på tar och sång av Sooror Notash innan kvällen avslutades med visning och diskussion av ett antal persiska mattor.

Årsmöte den 19 mars

Före årsmötet hölls en minnesstund för Peter Willborg, en av Pazyryks grundare.

Årsmötet hölls i lokalen Svärdet, Rosenlundsgatan 44 A Stockholm.

Vid Pazyryks ordinarie årsmötet deltog 45 medlemmar. Per Holmqvist valdes till ordförande för mötet.

Under årsmötesförhandlingarna omvaldes Per Holmqvist till styrelsens ordförande. Efter

årsmötesförhandlingarna avtackades den avgående ledamoten Jan Fagerberg med blommor och presentkort.

Efter årsmötet serverades en enklare måltid och därefter kaffe med kaka. Magnus Svensson avslutade kvällen med att visa och prata om ett antal kinesiska mattor.

Kaukasiska mattor den 23, - 24 mars

Under ett veckoslut deltog 14 intresserade medlemmar i en kurs om kaukasiska mattor under mycket kunnig ledning av Gunnar Nilsson från Göteborg. Såväl områdets geografi, historia och befolkningsförhållanden behandlades innan textilierna kom på tal. Först mot slutet av 1800-talet blev de europeiska och amerikanska marknaderna medvetna om områdets mattor. Gunnar gick igenom motiv och mattor från de olika distrikten. Därefter fick deltagarna njuta av att betrakta och känna på de av Gunnar medförda mattorna. Även några av deltagarna hade med sig egna mattor som bedömdes och diskuterades. Kursen som ägde rum i Kontextils lokal i Uppsala blev mycket uppskattad

Bakhtiari I, Galleri Frendberg den 3 april

Som ett led i att hedra Peter Willborg anordnades en kväll med detta tema. Ett fyrtiotal medlemmar samlades i Galleri Frendberg där först Ralf Hansen talade om Peter Willborg och hur mycket han bidragit till kunskapen om de orientaliska mattorna. Mats Bohman talade sedan och visade exempel på mattor från den stora Bahtiari-utställningen som Peter hade arrangerat 2002. Därefter visades ett kortare avsnitt av filmen "Taraz" från 1975 som visar bakhtiariernas vandringar. Därefter vidtog servering av smittor och vin varefter ett större antal bakhtiarimattor visades och beundrades av de närvarande.

Bukowskis , Modern + Design den 10 maj

Till denna lunchvisning kom enbart två av sällskapets medlemmar där Anette Granlund gav en mycket initierad guidning bland mattor skapade av våra främsta formgivare. Flera av Barbro Nilssons mattor i olika färgvarianter och hennes vävnader i gobelängteknik där Bäckhästen finns med som symbol för naturkrafterna imponerade. Flera av Märta Måås-Fjetterströms mattor bl.a. Örtagården, Bruna heden och Tusenskönan ingick i utbudet. Dessutom kan nämnas att vi tittade och beundrade mattor designade av Marianne Richter, Kajsa Melanton, Elsa Gullberg, Ingrid Dessau, Edna Martin m. fl. Med andra ord ett mycket utmärkt tillfälle att ta del av det bästa av vad den moderna svenska mattkonsten har att erbjuda.

Baluchmöte, Galleri Frendberg den 17-19 maj

Under ett veckoslut höll ett internationellt sällskap av samlare av baluchiska textilier sin årliga sammankomst, den här gången i Stockholm. Arrangörer var Claes-Göran Swahn i samarbete med Pazyryk. Till mötet kom samlare från Tyskland, Schweiz, USA, Österrike och Italien. Claes-Göran från Sverige ställde ut sin flotta samling. Dessutom visades inledningsvis en mycket uppskattad liten utställning av antika svenska allmogetextilier. Till den bidrog Sören Akselson, Ingemar Albertsson, Anne-Marie Lindstedt, Claes-Göran själv och Gunnar Nilsson, som tagit med ett antal föremål från Göteborg. Mötet inleddes på fredagskvällen med presentation av den svenska utställningen, mingel och baluchisk musik. Lördagen ägnades först åt föreläsningar – bl a Carina Jahani som talade om baluchernas kultur och språk och Margareta Nockert om Marbymattan – och ett besök hos JP Willborg. Efter detta var det dags för huvudpunkten – Claes-Görans presentation av sin utställning, med frågor och diskussion. Utställningen omfattade ett 30-tal mattor av varierande storlekar och ett oräknat antal väskframsidor. Det blev en fin och mycket uppskattad visning och en trevlig, givande och avspänd diskussion. På söndagsförmiddagen blev det Show&Tell, med deltagarnas medhavda textilier och sedan var det dags att avsluta. Mötesdeltagarna var väldigt nöjda och glada och lite imponerade, arrangörerna glada och stolta och lite lättade. Arrangemanget flöt friktionsfritt tack vare Claes-Görans nitiska planering sedan nästan ett år tillbaka och styrelsens trägna arbete på plats. Och kanske framför allt tack vare Lena och Amir Frendberg – som hade den mycket stora vänligheten att ställa sin eminenta lokal till vårt förfogande i tre och ett halvt dygn,

Bukowskis Important Spring Sale, den 31 maj

Närmare trettio medlemmar kom till denna visning där Anette Granlund och Christopher Stålhandske visade oss många exempel på imponerande konsthantverk. Skånska allmogevävnader, fyra åkdynor (agedynor), en kudde (jynne) och ett täcke studerade vi ingående. Imponerande var även de vävda tapeterna från 1500- och 1600-talet tillverkade i Flandern. Modernare mattor designade av bl.a. Märta Måås-Fjetterström och Barbro Nilsson. Bland de äldre mattorna fanns tre stycken Nain Tuteshk och tre Ziegler Mahal förutom mattor från Täbris, Keshan och andra distrikt. Två stora broderier, Nurata Suzani och Rasht, beundrades av sällskapets medlemmar.

Stockholms Auktionsverk, Klassiska auktion den 10 juni

En grupp från sällskapet fick en specialvisning av inlämnade mattor och textilier. Intendent Ulrica Tillander tog emot oss och Magnus Svensson var vår ciceron. Bland mattorna var det bland annat en indisk matta katalogiserad som antik Masulipatam som stack ut. Den var elegant mönstrad med stiliserade blommor i olika konstellationer. En mycket elegant Teheran-matta bjöds också ut, liksom två av de alltid lika populära Herismattorna.

Livrustkammaren den 5 september, 3 oktober

Ett fyrtiotal medlemmar fick vid två tillfällen en guidad tur av Livrustkammarens nya basutställning, Makt och prakt, av museets värd och Pazyryks styrelsemedlem Annika S Nylander. Under turen visades föremål som kungligheter och andra i kungahuset lämnat in till Livrustkammaren under en period av ungefär 500 år, från 1500-talet fram till slutet av 1900-talet. Många av föremålen är textila verk men det finns också många mindre personliga föremål likväl som en och annan plåtskrud. Annika berättade om deras historia, varför de såg ut som de gjorde och i vissa fall hur de tillverkats.

18 september Show & Tell

Ett tjugotal entusiastiska medlemmar möttes på Södergården för årets första omgång av Show and Tell. I stort sett alla hade något med sig att visa. Det blev ett antal sinsemellan väldigt olika textilier - mattor, väskor, klädesplagg, för människor, för djur, något mycket stort och något mycket litet - varav en del gav upphov till vidlyftiga spekulationer.

4 oktober, besök på Statens historiska museum

Skånska Orientmattklubben hade arrangerat en specialvisning på Historiska Museet och bjöd generöst in också våra medlemmar. Ett trevligt arrangemang, som gav möjlighet till närkontakt med textilier, som vanligtvis förvaras i museets magasin. Åtta textilier presenterades. Det man hade tagit fram enkom för visningen var Lottomattan, ett fragment av en annan Lottomatta, två små svenska bildvävar med religiösa motiv, två långsmala slätvävnader med övervägande geometriska mönster – och slutligen den berömda Skogbonaden. Ett undantag från magasinstillvaron utgjorde Marbymattan, som ju finns att se i museet i ett tyvärr väldigt mörkt rum. Även den presenterades, på sin plats i montern.

Palmyratextilierna 16 oktober

Ett trettiotal medlemmar samlades på Södergården för att lyssna till Margareta Nockert där hon presenterade den rika och praktfulla staden Palmyra i den syriska öknen som var en av de viktigaste handelsplatserna längs Sidenvägen. Staden förstördes av romarna år 273 e Kr och har som bekant utsatts för vandalism också på senare tid. Vid utgrävningar på 1920-talet påträffades ett rikt textilmaterial av stor betydelse för vår äldre textilhistoria; s.k handamast av siden från Kina, bomullstyger troligen från Indien, linnetyger med lin från Tunisien och tyger med kashmirull från Mongoliet eller Afghanistan. Tack vare den skyddade placeringen i de s.k. begravningsstornen har de ursprungliga färgerna bevarats. Här finns exempel på färgning med såväl purpur som kermes och indigo.

13 november Bakhtiari II, Galleri Frenberg

Efter den korta snutten av filmen *Taraz* från 1975, som visades under vårens *Bakhtiari I*, visade vi nu "originalet" – filmen *Grass. A nation's battle for life*. från 1925. Filmen, som skildrar bakhtiârisamhällets strapatsrika vårmigration över Zagrosbergen till det grönskande höglandet i öster, väckte sensation när den först visades. Inga västerlänningar hade någonsin vandrat i bakhtiariernas spår och etnodokumentärer var en så gott som okänd genre. Filmen gjordes av Merian Cooper, Ernest Schoedsack och Marguerite Harrison – med olika professioner men främst tre äventyrare, som ville göra något som ingen annan hade gjort. Den innehåller en hel del orientromantik men visar också tydligt de brutala villkor som råder under bakhtiariernas vandringar.

Efter pausmingel med vin och snittar, visades och diskuterades också två bakhtiarimattor, som ett par medlemmar tagit med sig, samt en spännande stor bakhtiarimatta, som hängde på väggen i Galleri Frenberg.

5 december Stockholms auktionsverk

10-15 av föreningens medlemmar samlades för att se vad Auktionsverkets Klassiska hade att bjuda av mattor. Kvällens guide var Ralf Hansen och kvällens fråga blev närmast "Är det vad det ser ut att vara – eller kan tekniken berätta något annat?" Totalt visade Auktionsverket 44 mattor. Vi stannade bl a vid en ståtlig äldre bakhtiarimatta med ett inslag istället för de traditionella två, en nyare zieglermatta knuten i Indien, en blek ung herizmatta av fullt hanterlig storlek, en antik varamin, med blommor i mörkblått och rött på en ovanlig benvit botten och en avlång kubamatta med en rad "sunburstmedaljonger" och seychurbård...

Den som kände sig vimmelkantig vid det laget kunde andas ut vid det sista numret, en charmig antik gabbeh: Vackert grovt tecknat ett slingrande träd; blommor, frukter och fåglar i lysande klara grundfärger på mörkblå botten och hörnmotiv som stora solar i rött, gult, grönt, blått och orange. Kvällens höjdare!

Bukowskis Important Winter Sale den 6 december

Omkring tjugo medlemmar infann sig till denna visning där Anette Granlund och Christopher Stålhandske visade oss runt bland de textila auktionsföremålen. Inte mindre än tio skånska allmogevävnader (åkdynor, kudde, täcke och bänkalängd) var inlämnade till försäljning. Vävdade tapeter från 1600-, 1700- och 1800-talet fanns också att beundra. Ett stort utbud av mattor av varierande ursprung, material och storlek. Speciellt kan nämnas ett fragment av en antik Karabagh, ett Lotto-fragment och silkemattor från Turkiet och Iran med underbar lyster. Ett flertal mattor från Täbris och en sk. "Mother and Child" från Kashgai väckte deltagarnas intresse. Två broderier från äldre tider samt ett draperi komponerat te av Gösta Adrian-Nilsson är väl värda att nämnas.

Julfest den 10 december

Drygt 50 medlemmar deltog i Pazyryks årsavslutning i Drakenbergssalen på Lignagatan. Till att börja med serverades mousserande vin och tilltugg. Désirée Koslin och Johan Mörner visade sedan bilder och berättade om sin resa till Mellanöstern. Därefter serverades en persisk buffé med många nya smakupplevelser som avnjöts med öl och vin. Dragningen av lotteriet med fem vackra textilier avslutade kvällen. Claes-Göran Swahn tackade styrelsen för arrangemanget och alla medlemmar tillönskades en God Jul och ett Gott Nytt År av ordföranden Per Holmqvist.

Övriga uppgifter om Pazyryk

Styrelsens sammansättning och fördelning av huvudsakliga arbetsuppgifter

Per Holmqvist, ordförande, sammankallande, övergripande ansvarig för styrelsens arbete och dokumentation samt ansvarig för medlemmarnas anmälningar till aktiviteter.

Ulla-Karin Warberg, vice ordförande, Planeringsansvarig.

Désirée Koslin, planeringsansvarig och sekreterare vid styrelsens sammanträden.

Johan Mörner, planeringsansvarig och ansvarig för ekonomin.

Susanne Tupy, planeringsansvarig och ansvarig för hemsidan, programskrivande och utskick.

Christopher Stålhandske, planeringsansvarig.

Annika Smörslöva Nylander, planeringsansvarig

Revisorer

Inger Ernmalm (sammankallande) och Sören Akselson har varit ordinarie revisorer. Mats Bohman har varit revisorsuppleant

Valberedning

Eva Ölwing (sammankallande) och Rigmor Bohman har utgjort valberedning.

Antal medlemmar

Vid årsslutet 2019-12-31 var antalet medlemmar 239, en oroande minskning med 34 jämfört med 2018 års antal.

Av årsmöten utsedda hedersmedlemmar

Ingemar Albertsson, Anette Granlund, Ralf Hansen, Claes-Göran Swahn.

Av styrelsen genomförda sammanträden

Styrelsen har haft sju protokollförda sammanträden: 17 januari, 2 mars, 19 mars, 21 maj, 7 augusti, 8 oktober, och 19 november. Många underhandskontakter mellan styrelsemedlemmarna har dessutom tagits genom e-post och telefon. Styrelsen är inte arvoderad, men har intagit en gemensam måltid på sällskapets bekostnad i anslutning till sitt januarimöte.

Under året gjorda inköp

Styrelsen har endast köpt in förbrukningsmaterial till de olika programpunkterna samt vinster till julfestens lotteri.

Marknadsföring

Styrelsen har på sällskapets hemsida förutom interna aktiviteter även informerat om externa arrangemang av intresse för medlemmarna. Styrelsen har fortsatt diskussion med en datakonsult om uppdatering och modernisering av hemsidan för att göra den mer användarvänlig och attraktiv för såväl medlemmar som andra intressenter. Till programpunkter utan begränsat deltagarantal har medlemmarna kunnat bjuda in vänner att delta.

Sällskapets hemsida besöktes 4397 gånger under året, dvs. cirka 12 gånger per dag. Användarnas antal var 2127 som i genomsnitt besökte 5 sidor per gång. Ungefär 47 % av användarna besökte hemsidan för första gången. Detta år utgjorde svenska besökare cirka 73 %, engelska/amerikanska besökare cirka 15 % och övriga besökare från andra språk cirka 12 %.

Uppsala den 21 januari 2020

För styrelsen

Per Holmqvist